

# SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI-, KÖZGAZDÁSZATI- ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.  
SZOLNOK-DOBOKAMEGYE- ÉS A MEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

|                                                                                                                                          |                                                                   |                                                |                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>SZERKESZTŐSÉGI IRODA:</b><br>Széchenyi-utca, csizmadiaszin alatt.<br>Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el. | <b>NYILTTÉRI CZIKKEK</b><br>garmondsora után 30 kr.<br>fizetendő. | <b>MEGJELENIK</b><br><b>MINDEN VASÁRNAPON.</b> | <b>HIRDETÉSI DÍJAK:</b><br>egy 30 négyszög cm. tért<br>elfoglaló egyszeri hirdetés<br>díja 50 kr. Bélyegilleték<br>minden beiktatásnál 30 kr. | <b>ELŐFIZETÉSI ÁRAK:</b><br>Egész évre .. .. . 6 frt — kr<br>Félévre .. .. . 3 „ — „<br>Évnyegyre .. .. . 1 „ 50 „<br>Községeknek egész évre előfizetve 5 frt. |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## A budapesti országos kiállítás előmozgalmi.

DEÉS. 1883. nov. 16.

A kiállítások korunk élelmes szellemének teremtményei. A mindenben gyakorlati angolok valának, kik ez eszmét első ízben fölvetették s azt megtestesítve rendezék az első, ugynevezett világkiállítást, az e célra emelt s az építészetnek egy csodaműve: a kristály palotában. Itt tért engedtek s alkalmat szolgáltatnak, hogy a világ minden részéből egybehozott productumok közepette bámultassa saját nagyságát és hatalmát e téren is.

Azonban a dicsőség nemzete sem maradhat hátrább, s így nemsokára következett a párisi kiállítás, mely ha nagyságban nem is rivalizált, de fényben talán ragyogóbb volt, mint előde, London ködös terén.

Nem maradhatott ez hatás nélkül az ezek által engagirozott continensünkre, s e téren Bécs birodalmi nagyváros lépett első sorban a sorompóba.

Sokan vannak megyénk területén is, kik sietének azt megtekinteni, s még ma is áll a rotunda magasan kiemelkedő kupolájával, melynek szárnyaiban annyi és oly sok tárgy tárta föl magát tündéres szépségben.

A világra szóló kiállítások közepette lépett föl a szerényebb kiállításoknak egész hosszú sora kül- és belföldön.

Hazánk területén felemlithetjük a székesfehérvárit, mely egy országos kiállításnak első uttörője. S megemlékezünk a deési kiállításról, mely az ugynevezett vidéki kiállításoknak első mérvadójaként tekinthető.

Ezek közt többször lett felemlítve egy Budapesten, hazánk szívében tartandó kiállítás eszméje, mig nem egy országos kiállításnak megtartása 1885. évre lett elhatározva.

Az eszme melegen karoltatott föl s rohamosan megtétettek a célhoz vezető előkészületek. S ma már az érdeklődés komoly akarattal munkál a nagy célra.

Az országos, a kerületi bizottságok mellett alakulnak a helyi bizottságok, melyek az ügy érdekében megosztva a teendőket, egyik az ipar-, másik a termény productumok összehozásában, de együttesen ugyanazon nagy célra munkálnak.

Lapunk mult számában említők, hogy megyénk gazdasági egylete hatásos intézkedést tett a szakmájába tartozó cikkek egybehozására. Midőn most vesszük intézkedését, a helyi iparügyi bizottságnak lelkes felhívását, mely szerint Deés városában, mint a megye központján, ezen város és a megye területe nagyobb részére kiterjesztett hatáskörrel bíró, az ipartárgyakra vonatkozólag alakult helyi bizottság az általános és magán ipari érdekek előmozdítása tekintetéből: hazafias buzgalommal hívja fel az illetőket, hogy saját készítményeikkel résztvegyenek az általános kiállításban s egyuttal kiállítási szándékukat folyó hó 20-áig tudomásra személyesen hozzák, mikor a részletes felvilágosításokat, és a kellő bejelentési-íveket meg és átadni kedves kötelességének fogja tartani.

Ezekben s ezek által kívántuk jelezni a nálunk érvényre emelkedett előmozgalmakat, a Budapesten 1885-ik évben tartandó általános országos kiállítást illetőleg.

## Szolnok-Dobokamegye közig. bizottsága ülésterméből.

DEÉS, 1883. nov. 8.

Báró Bánffy Dezső főispán az ülést megnyitva tudatja, hogy a m. főjegyző távollétében a mai ülésen teendőit Gentsy Albert aljegyző fogja teljesíteni. Utóbb nevezett ismerteti az elnökség által ülésen kívül ellátott 131 ügy nevezetesebbjeit és felolvassa a különböző bizottságok által időközben letárgyalt ügyekről egybeszerkesztett jelentést. Szarvadi Pál kir. tanácsos-alispán előadmányai előterjesztése után Pánczél János első aljegyző ad elő. Marillai Károly a többek közt bemutatja a közmunkaügyi miniszternek egy döntvényét, melyszerint a közmunkaösszeírás az októberi állapot szerint történik és tartatik fenn, az ügyletek által időközben történt változások figyelmen kívül hagyandók. Markus János tisztügyész ügyforgalmát feltüntetik a következő számok: októberben ellátandó volt 617 ügydarab, elintézetlen maradt 8. Tárgyalása és árverése 60 volt. Anca Péter árvaszéki elnök jelentése szerint a megyei árvaszéknél a mult hóban az elintézendő darabok száma: 1085. Ezekből ellátás alatt maradt: 160. Nagykorúvá 57 egyén lett. Dr. Gajzágó László megyei főorvos jelenti a többek között, hogy a a hökhurut, vörheny, kanyaró, hurutos és toroklob s bélhurut szörványosan, a csorvás, epés, és váltólázás bántalmak csekély számban fordultak elő és így semmi járványos vagy fertőző kór nem észleltetett. Hasznos házi állataink között semmi ragályos kór nem uralkodván, az állategészségi ügy kielégítőnek jelezhető.

Voith Gergely közigazdasági előadó több javaslatot terjeszt be. A gyümölcsészeti vándortanító buzgalommal egybeállított jelentése hozzászólást provokál. Ezúttal is kiemelhetjük, hogy

## A „SZOLNOK-DOBOKA” tárcája.

### Luther Márton

születésének 400-ik évfordulója.

November 11-én ülték meg az evangélikus protestánsok a nagy reformátor, Luther Márton születésének négyszázados évfordulóját. Luther Márton 1483. november 10-én született Eislebenben. Atyja szegény bányász volt, ki 1497-ben a magdeburgi iskolába küldte és egy évvel később Eisenachba. 1505-ben fejezte be egyetemi tanulmányait s ugyanakkor lépett be az erfurti Ágostaiak kolostorába. Luther már mint ujoncszerzetes foglalkozott kiváldan a bibliával, melyben vigasztalást és megnyugvást keresett, támaszt a földi örömtől való lemondásában; a kolostorban töltött három év alatt folytatott bibliai tanulmányainak nagy befolyásuk lett később egész hitújítására. 1508-ban Bölcs Frigyes szász választófejedelem tanárnak nevezte ki az általa alapított wittenbergi egyetemen.

A hitújításra, mint azt a történelemből tudjuk, az első okot a bucsulevelekkel való kereskedés adta, melyet akkor nagyban üztek Németországban a Pétertemplom építési költségeinek fedezése végett és egyéb mellékezőlokból. Luther

1517. október 31-én szegezte ki a wittenbergi vártemplom kapujára 95 tételét a bucsukufárság ellen. E cselekedetének világtörténelmi jelentőségét akkor még senki sem sejtette. Ilyen tételki-függesztésben még semmi rendkívüli nem volt. Leo pápa igen kicsinylőleg nyilatkozott a német szerzetesről és Rómába idézte, mint eretneket. Luther meglepő merészséggel védelmezte tanát s maga felé vonta a közönség nagy részének rokonszenvét. Ezalatt Romában kimondták rá az egyházi átkot. Luther erre azzal felelt, hogy 1520. december 10-én Wittenbergben nyilvánosan elégeté a pápai bullát. E lapok szerkesztője 1846-ban, a nagy férfiú halálának háromszázados évfordulója ünnepe alkalmából megtekinté azon helyet, a melynek emlékére ültetett tölgyfa akkor már terebélyes ágait terjeszté.

Ezalatt Karoly császár összehívta Wormsba a birodalmi gyűlést. Az idehívott Luther, miután menedéklevelet kapott, megjelent. Mindjárt a gyűlés elé állították s megkérdezték, vissza akarja-e vonni tanait vagy sem? Luther gondolkozási időt kért. Egy napot engedtek neki. 1521. április 18-án ismét a gyűlés elé vezették. Luther hosszabb alapos beszédben kifejté, hogy nem vonhatja vissza tanait. Ezek után nem lehetett őt többé megmenteni a birodalmi átoktól. A birodalmi átok elől Bölcs Frigyes vartburgi várába menekült, illetőleg a fejedelem színlag elfogatta. Itt György lovag neve alatt élt. Kapott egy szo-

bát, a hol tanult és írt és megkezdé a biblia fordítását. Luther új testamentom-fordítása már 1522-ben megjelent; az ó testamentommal azonban csak 1534-ben lett kész.

A vallásalapítók sorában Luther Márton a legutolsó nagy ember. A reformáció művét megindította és keresztülvitte. Ezzel korszakot alkotott a történelemben. S ezt egy szegény bányász fia, az egyszerű barát cselekedte, kinek se országa, se hadserege, semmije a világon nem volt, csak lelki ereje, esze, tudománya, meggyőződése, hite, szava, tolla és bátorsága, Ezen szellemi fegyverekkel megtámadta a pápát és a császárt, a világ két legnagyobb hatalmát s forradalmat idézett elő az egész nyugati kereszténységben, melynek kihatása akkoron óriási volt az államra és társadalomra s e hatás a mai napig eltart. A vallásújítást vallásháborúk követték, a politika beleavatkozott a theológiába és viszont; századokon át a hitkülömbőség volt alapja az államok különböző szervezetének és a nemzetközi szövetségeknek s a kereszténység hajdani egysége végkép s alighanem örökre felbomlott. Katholicizmus és protestantizmus legyőzni akarták egyik a másikat hittérítéssel és fegyverrel, miglen a harmincéves háborút oly béke követte, melyben nem volt se győztes, se legyőzött. Pápaság és császárság nem bírták leverni a forradalmat, melyet Luther Márton idézett elő, s a nemzetek füg-

erélyesen tétetnek meg a községi faiskolák létesítése céljából szükséges intézkedések. Lengyel János kir. adófelügyelő havi jelentése szerint a f. évi október haváig esőleg 806,772 ft 19 kr. adó iratott elő, mint összes tartozás; ezen idő alatt lerovatván 480,196 ft 64½ kr. hátralékban maradt 326,580 ft 54½ kr. Összehasonlítva az ezen évi befizetést a múlt év hason időszakában teljesített befizetéssel, 5778 ft 40 kr. kedvezőbb eredmény mutatkozik. Hadmentességi díjat illetőleg október havára előírt összes tartozás 83,101 ft 39 kr., mely összegből 35,541 ft 20½ kr. lerovatván, hátralékot képez 47,560 ft 10½ kr. Késedelmi kamatokban a f. évben 7677 ft 10 kr. adóbehajtási illetékekben 3680 ft 6 kr. folyt be. Tekintettel a kimutatott tényleges, különösen pedig nagy mennyiségű igazolatlan hadmentességi díjhátralékokra a felelősség alkalmazása kimondatik. Jellemzőnek tartjuk fölemlíteni azt, hogy egy adós maga folyamodik az iránt, mikép adó miatt exequalt birtokát licitálják már el.

Halász Ferencz kir. tanfelügyelő előad-mányaiból kiemeljük a következőket. A közig. bizotts. felhívta egy előző ülésben Deésvárosa polgármesterét, szerezze be a szükséges adatokat a deési thalmudthóra nevű zsidó vallási iskola szervezésére vonatkozólag. A bekívánt nyilatkozat, az ebben foglalt felvilágosítások és a mellékelt órarend alapján a Deésvárosában fentartott talmudthóra iskola, mely nem ugyan előkészítője a jeschibának (rabbi, — zsidólelkész-képzőintézetnek), hanem egyszerűen vallási iskolája néhány tankötelesnek, kik állítólag elemi iskolába járnak, azon indokokból, minthogy az elemi iskolában 24—26 órában elfoglalt növendékek a népiskolai törvény s ezen alapuló ministeri szabályrendeletnek ellenére még heti 14 órai vallásitanítással terheltetnek, melynek következménye a növendékeknek testi és szellemi elsatnyulása; minthogy a magas kormány által elrendelt két havi szünidő nem egymásutáni két hónapban, hanem április és október hónapokban tartatik meg s akkor is eltérőleg az iskola fentartóktól adott nyilatkozatban foglaltaktól, csupán az ezen hónapokban eső ünnepekben szorítkozik; minthogy a beadott kimutatás szerint ezen vallási iskolában csupán 30 fiú és 6 leánytanköteles nyer oktatást, a város területén a legutóbbi összeírás szerint létező 115 tanköteles közül; más ily vallási iskola tudomás szerint nem lévén, a zsidó tankötelesek legnagyobb része tehát minden valás-erkölcsi oktatást nélkülöz: Ezen úgynevezett talmud-thóra iskola, melyben a vallás-erkölcsi oktatás nem a törvény értelmében és szellemében történik, zugiskolának nyilvánítottatik, annak bezáratása elrendeltetik. A tanfelügyelő ezen javaslata többek hozzászólása után határozatra emeltetik és egyzersmind elrendeltetik intézkedést tenni arra nézve, mikép a nyilvános iskolák zsidó vallásu tanulóit kellő hitoktatásban részesüljenek.

Tanfelügyelő előterjeszti Bizó Gábor f.-szó

getlensége és a vallás szabadsága lőnek a reformáció eredményei.

S nem csupán az iskola és egyház megifjodtak, a protostánsoknál, valamint a kathólikusoknál a verseny csodákat mivelt. A közmívelődés a reformáció óta vált általánossá. A népies nyelvek virágzása onnét veszi kezdetét, mióta a holt latin nyelv monopoliuma megszüntetett templomban és iskolában. A reformáció az egyházban maga után vonta a reformációt az államban, iskolában és irodalomban, ezért számítják a történetírók a reformáció kezdetétől az új kort, mint az emberiség fejlődésének új stádiumát.

Magyarországon ez ünnep a vallásszabadságért, és a nemzeti függetlenségért vívott közös harcok emlékét éleszti fel. A bécsi és linzi békekötések, az 1791-iki törvények a politikai és vallási szabadságot egyszerre hozták be és biztosították Magyarországnak Ausztriával szemben, a magyar nemzetnek faj, nyelv és osztálykülönbség nélkül. A protestántizmus küzdelmei és önvédelmi harcrai a legújabb korig gyakran valának az egész nemzet szabadságharcai az idegen elnyomás ellen. Ezért a protestáns felekezetek mindenkor széles szabadalmakkal ajándékoztattak meg a magyar nemzet által, mely bizott bennük. Viszont a protestáns felekezetek mindenkor a magyar haza és nemzet lobogóját hordták elől. S míg Luther egyháza Németországban az állam

csi gör. kath. tanító folyamodványát, melyben hátralekös fizetése felhajtásáért esedezik, azon javaslattal, mikép utasíttassék a szolgabíró a csatolt kimutatásban foglalt hátralekösszegek felhajtására. Egyidejűleg tétessék át a kérvény a meggyés püspökhöz oly megkereséssel, miszerint intézkedjék általánosságban az iránt, hogy a tanítók ne kényteleníttessenek fizetéseiket, vagy termény járandóságait házról-házra járva beszédni, mint az legnagyobb részben szokásban van, hanem az egyházi gondnokságok kötelessége legyen a járandóságokat meghatározott időre kiszolgáltatni. Egyáltalán a tanítói járandóságokat a hitközség tagjai ne egyénenként (füstönként), hanem egyetemlegesen legyenek kötelezve fizetni. Az indítvány ezen utolsó része elfogadtatott, de az első rész Szarvadi Pál kir. tanácsos alispán óhajára odamódosítottatott, hogy utasíttatik a folyamodó a kimutatásban foglalt tételek valódiságát saját iskolai előjárósága, illetőleg egyházi hatósága aláírásával, látamozásával igazoltatni s így kiegészítve újból terjessze be a jegyzéket.

(V. köv.)

## Színészet.

November 10-én „Boccaccio“ kedvelt operette adatott. Boccaccio, e hírneves olasz író, 1313. született s Flórenczben élve, Itália ez édene nagy befolyással volt költői kedélyére. Atyja maga kereskedő léven, fiát is e pályára erőszakolta, azonban ennek halála után, lánglelke egész erejével az irodalomnak adva magát — alkotó azon remekműveket, melyek az olasz irodalomnak örökbecsű gyöngyei. Azonban gyönyörű irálya kifejezéseiben az őszinteség egész a botrányosságig menve, ez által, főleg a papok befolyása alatt álló népet ellene föllázíták s a darab épen műveinek megegetésével veszi kezdetét. A czímszerpben Nyilas Ilona szép routinnal tüntető fölérdekes kalandjait. Fiametta szerepében másodszor hallottuk Ligethynét, ki ez alkalommal is nagy bravourral énekelt, főleg az ismert szerelmi magándalban. Lorándi és Kulinyi is részesült azon tapsokban, melyeket a fenirtak többször arattak. A darab hatásának nagy hátrányára volt a gyenge korus.

Vasárnap, (nov. 11.) adatott: „Dobo Katicza vagy az egri szép napok“, a néhai Tóth Kálmán ezen műve az abszolút hatalom alatt készülve, nagyhatása volt, mert a szabad szó elfojtásával jól esett a közönségnek, ha a török firmája alatt a németet üthette. És ha Hegedüs István várhadnagy személyében, mely szerep legkevésbé Csikynek való, a hazaárulót sújthatta. De még ma is hatásos lenne kellő erőktől adva. Jelenleg Sárdi mint Homonnai uram torzon-borzalakjával és Sebestyén gazda, Homonnai uram kulacsos adjutánsa vertek föl legtöbb port s még megemlítettük a kis Turesányit, a ki a hallgatagságoságot elhagyva — Gyalus gazda képébe tünt fel a várfokon Egervára megvédése tekintetéből, mely lehető nagy hősiességgel lett védve, azon-

hatalmába került teljesen, Magyarországon megtartá szabadságát egészen.

Luther 1525-be elvette Bora Katalint, egy nemes család sarját, ki előbb apácza volt, de az új tan befogadása után kilépett a kolostorból. — Ugyanaz évben halt meg a legbuzgóbb védője, Bölcs Frigyes, kinek utódja, János, szintén részéte őt pártfogásában.

A pápa végre zsinatot hitt egybe. A protestáns szövetkezetek 1537-ben Schmalkaldenben gyűlést tartottak, hogy megjelenjenek-e a gyűlésen. Követeléseik pontjainak szövegezésével Luthert bízták meg. Ezek az úgynevezett schmalkaldeni czikkek; megelőzte ez időpontot a vallási béke, melyet a császár, jöllehet az 1530-iki birodalmi-gyűlés, mely sikertelenül tett kiegyenlítési kísérleteket, felhatalmazta a lutheránusok elleni kényszereszközök használatára, a fenyegető török háboru miatt kénytelen volt megadni.

Luther megérhette azt az örömet, hogy tanainak nagy elterjedését láthatta; de nem érhetette meg azt, hogy vallását békében vallhassák a protestánsok. Régen szenvedett már vese- és szívbajban. Hosszu betegeskedése alatt érezvén mindinkább közeledő halálát, visszakivánczozott szülőföldjére, Eislebenbe. Ott halt meg 1546. február 18-án. Holtteste a wittenbergi vártemplomban nyugszik.

ban az „egri szép napok“-ra közönségünket illetőleg egy unalmas est következte.

Nov. 13-án „A stomfay család“ Csiky Gergely ezen újabb sikerült színműve adatott, melynek előadására intelligens közönségünk nagy számban megjelenése, úgy hisszük első sorban magát az ünnevelt szerzőt illeti, lelkes közönségünk ez által babérkoszoruihoz, irodalmi érdemeinek méltatásával egy újabb babért fűzvé. Különben magok a színészek is úgy látszik teljes igyekezetök által a vasárnapi csorbát kiakarták közszerűlni. A színpadon szerepelt Stomfay család közel és a távolabbi ágainak elismerésünket nyilváníthatjuk. Azonban első helyen említjük Benkő Jolánt, ki a közvetítő bárónét élénk szellemességgel adta. Sztupáné a bánatos anya, Szombatfalvi A. kedves fiatal leányka volt. Csiky, Ligethy, Sárdy, Kulinyi, Lorándy s több más szereplők is együttesen buzgón munkálák a hatásos darab sikerét.

Nov. 15. A második bérletet „Fenn az ernyő, nincsen kas“, Szigligetinek száz arany pályadíjt nyert vígjátéka nyitotta meg. A nem nagy számmal megjelent közönség kimaradásának okát talán abban kereshetjük, hogy a mit az életben a komoly való bizar jelenetei közt untalan szemlélhetünk, nem óhajtják azt művészi alkotás himes mezében is látni. Igen, mert azon soknemű panaszok, azok a folytonos elégtelenségek, melyeknek untalan tanui vagyunk, szóval a napirenden lévő társadalmi bajainknak egyik főforrása, hogy a társaság minden osztályában „fenn az ernyő, nincsen kas“. Különben a szép számu közönség nagy érdekléssel hallgatta a gördülékeny rímekben, nem annyira meglepő, mint prakticus s találó megjegyzésekben gazdag jeleneteket. A működőket, a nélkül, hogy egyes részletekre kitérnénk, egyaránt illeti a sikerült előadásnak dicsősége. Brsi.

**A Budapesten felállítandó „Szabadságharc-szobor“ gyűjtésére Szolnok-Dobokamegyében alakított bizottság gyűjtése eredményéről.**

III-ik közlemény.

Flóth F. Adolf szolgabíró 35 ft 55 kr, Salak Ferencz körjegyző 6 ft 10 kr, Berzenczei Miklós szbíró 26 ft, Beder Gábor kjegyző 9 ft 58 kr, Szentpétery János tanító 24 ft 80 kr, Ádám Albert kjegyző 12 ft 31 kr, Hatfaludy József szolgabíró 11 ft 50 kr, Furkovics Mihály kjegyző 10 ft 70 kr, Fehérvary Károly birtokos 5 ft, Orbán Endre tanító 2 ft, Molnos Elek körjegyző 2 ft 50 kr, Gálszter Antal p.-biztos 9 ft, deésaknai bányá-igazgatóság 8 ft, Pap Jenő kereskedő 1 ft, Horvát Imre kjegyző 5 ft, Benkő János f. titkár 1 ft, Péter Dezső tanító 6 ft, Csomafái Antal ir. igazgató 5 ft 70 kr, Farkas Ferencz kjegyző 5 ft 5 kr, Keczely Sándor 5 ft, Farkas János kjegyző 5 ft, Rácz Miklós tanító 1 ft, Beregi Zsigmond kjegyző 1 ft 45 kr, Lebedi János tanító 2 ft, Barabás János kjegyző 3 ft, Tomán József postafőnök 2 ft 90 kr, Szarvadi Adolf főszámvevő 1 ft 60 kr, Bulbuk Tivadar kjegyző 2 ft 70 kr, Vajda János kjegyző 1 ft 20 kr, Strimb Máté kjegyző 1 ft, Kapitány László kjegyző 1 ft 45 kr, Brehár László kjegyző 2 ft, Válya Dániel kjegyző 3 ft 10 kr, Válya Ferenc szolgabíró 3 ft 60 kr, Mezey Lajos p. titkár 2 70 kr. Összesen 226 ft 49 kr, mely összeget a mai napon a Budapesten székelő szoborbizottság elnökének felküldöttem. Az I. és II. közleményben felküldött összeg teszen 168 ft 23 krt, melyhez a III. közleményben felküldött összeget adva, eddigi gyűjtés eredménye tesz: 394 ft 72 krt. Felkérem a tisztelt ívtartókat, hogy gyűjtésük eredményét 1883. december 1-ig hozzám beküldeni szíveskedjenek, hogy ez év végéig a gyűjtés befejeztethessék.

Kelt Nagy-Debrek, 1883. november 9-én.

Br. Bornemissza Károly,  
bizottsági elnök.

## VEGYESEK.

— **A m. kir. igazságügyminiszter, Felszegi Aladár** deési kir. törvényszéki díjnokot, ugyanazon kir. törvényszékhez irnokká nevezte ki. — Voith Lajos deési kir. törvényszéki irnokot pedig a szamosújvári kir. járásbíróshoz helyezte át.

— **A szolnok-Dobokamegyei magyar nemzeti színház-társulat** igazgató-választmánya folyó hó 21-én délutáni 3 órára egybehivatott, azon kijelentéssel, hogy ezen gyűlésnek egyedüli tárgyát a létesítendő színházhelyének végleges megállapítása fogja képezni. Nincs kétségünk benne, hogy a mutakozó különféle inprakticus irányzatokkal szemben, a választmány nagytöbbsége a „Haller“-féle telken előzetesen kijelölt és egyedüli alkalmas hely kiválasztásában fog megállapodni.

— **A m. kir. 9. sz. huszárezred** részére a folyó évi őszi pótlóvázás Szamosújvárt folyó évi

november hó 30-án délelőtt 9 órakor fog eszkö-  
zöltetni. Pótlovakul csakis 5—8. éves 157—162.  
cmtrig menő magasságu lovak fogadtatnak el. A  
bevásárlási ár 245 frt o. é., melyből a szállítási  
és tartási költségek is fedezendők.

— **Esküvő.** Tischler Domokos deési kir. al-  
ügyész, nov. 10-én tartotta esküvőjét Török Vil-  
mával, Török Boldizsár tekei kereskedő kedves  
leányával. Esküvő után, mely Tekébe ment vég-  
be, a fiatal pár Deésre utazott. Szerencsét és  
boldogságot kívánunk frigyökre.

— **Hymen.** Szamosujvárt Simay Rózá-  
lia kisasszonyt, Simay Gergely kir. tanácsos s  
volt törvénytörvényes elnök bájos leányát, eljegyezte  
dr. Kabdebó Ferencz brassói fiatal ügyvéd. —  
Szerencsét kívánunk a kötendő frigyhez.

— **A kegyelet ház,** — melyet első sorban az  
elaggott s munkaképtelen öregek menhelyeként  
emelt a megye — gondnokául Vajda Gyula  
neveztetett ki, melynek felszerelése nemsokára  
bevégeztetik, hogy így a jövő év elején tíz ag-  
g férfi s ugyanannyi nő a megye területéről föl-  
vehető legyen.

— **Műkedvelő-társulatunk** a létesítendő nem-  
zeti színház eszméjétől áthatva, a szintársulat itt  
időzésére beszüntetett működését, a jövő 1884-ik  
évi januárius 12-ére kitűzött színielőadással újból  
megkezd. A színrekerülő művet úgy hisszük, már  
lapunk jövő számában képesek leszünk jelezni.

— **Márton nap** utáni virradóra, nemcsak a  
havasok ormain, hanem még a közel levő hegyek  
magasabb tetőin is fehérlett az első hólepel, de a  
bekövetkezett langyos napokban az teljesen elol-  
vadott, azonban a radnai havasok mélyedéseiben  
még mind fentartja magát.

— **A napokban** városunk piacára került  
egy rendkívül nagy vadkandiszuó, azonban a lan-  
gyos idő befolyása következtében elárusítását a  
rendőrség meg nem engedhette.

— **A legjobb alkalom** kínálkozik városunk-  
ban azoknak, kiknek kedvük van az angol nyel-  
vet megtanulni, mert ennek oktatására jutányosan  
vállalkozik egy, az angol nyelvet kitűnően értő  
és beszélő kisasszony, ki egyszersmind úgy kez-  
dőknek, mint előhaladottaknak zongorá-  
ra leczkét is hajlandó adni. Bővebb felvilágosítással szíves-  
ségből szolgál szerkesztőségünk.

— **A gabna árában** a múlt heti vásáron lé-  
nyeges változás nem történt, a paszuly és zab a  
keresettebb czikk. Különben a nemzetközi gabna-  
piacon, habár az áremelkedés igen csekély, de  
megnyugtató azon tény, hogy az árhanyatlás szü-  
netel, melynek oka, hogy Amerika és India nem  
lesznek képesek annyi gabonával elárasztani az  
európai piacokat, mint azt remélették.

— **Hétszázötven disznót** lopott el egy két  
szegény legény, László Lajos szamosujvári föld-  
birtokostól f. hó 9-ének éjjelén. Letörték a ke-  
ritést és kihajtották a csordát. A lopást korán  
reggel vették észre és rögtön a tolvajok keresé-  
séhez fogtak. A nyomokat könnyen lehetett kö-  
vetni, mert a szamosujvári határ nem olyan, mint  
az alföld, hol a futóhomok betemeti a nyomokat.  
A csorda egy részét a szamosfalvi országuton, a  
többit Dengeleg közelében érték utól. A hajtókat  
elfogták, de a főtettesek eltűntek.

— **A magyar vörös-kereszt** sorsjátékának  
főnyereményét (ötvenezer ft), egy Galliciában élő  
kereskedő nyerte, ki egykor jobb napokat élt, de  
az utóbbi időben nagyon elszegényedett.

— **Nyitrán** e hó 19-én nyitják meg az új  
színházat, a Várady Antal által írt prológgal, a  
„Mátyás király lesz“ és a „Piros bugyellár“ ci-  
mű darabok egy-egy felvonásával, „A miniszter-  
elnök bálja“ című vígjátékkal s végül tableaux-  
val, mely IV. Béla királyt fogja ábrázolni, a mint  
a hű nyitraiaktól kísérve a tatárok elől menekül.  
**Szamosujvárt** ifj. Temesvári István postamester  
„A postákezelési szabályok kézi könyve“ című műre  
hirdet előfizetést, egy forintjával. — **Debrecenben**  
a „Tisza“ biztosító társaság választmánya elha-  
tározta, hogy a legközelebbi közgyűlésnek aján-  
lani fogja a társaság feloszlását. — **Krakkóban**  
a zsidóság emléket akar emelni a nagy Kázmér  
királynak, ki a tizennegyedik században befogad-  
ta országába a Németországból kiűzött zsidókat.  
— **Ivánka Imre** a magyar delegáció ülésében sür-  
gette a honvédségnek tűzérsséggel való ellátását  
is. — **A Luther-ünnepélyek** Németországban rend-  
kívüli részvétellel folytak le a protestáns lakta  
összes városokban. Berlinben különösen fényes  
volt az ünnepély. — **A lázadás Szerbiában** bel-  
grádi hírek szertnt, már csak a banyai kerületre  
szorítkozik. — **Kossuth Lajos** fiai tudatják, hogy

ősz atyjok egészsége teljesen kielégítő s kéri ba-  
rátaikat, ne intézzenek hozzá egészségi állapotát tu-  
dakoló levelet. — **Jókai Mór**, a ki legközelebbi  
regényét Boszniában szerepelteti, tavasszal Kállay  
közös pénzügyminiszterrel együtt Boszniába megy.  
— **A magyar felolvasások** N.-Szebenben, melye-  
ket az ottani magyar olvasóköri szokott rendezni  
a téli évad tartalma alatt, ez idényre kezdetét  
vette. — **A debreceni főiskolában** a tanuló ifju-  
ság, mint minden esztendőben, úgy az idén is  
megünnepli Csokonay V. Mihály emlékeztétét. —  
**A szász egyetem közgyűlését** Nagy-Szebenben nyi-  
totta meg dr. Brennenberg Mór ujonnan kineve-  
zett főispán és szász gróf. A megnyitó ülésen  
rendkívül sokan vettek részt, miután a Luther-  
ünnep is sok vidéki embert hozott Nagy-Szebenbe.  
A főispán megnyitó beszédében különösen hang-  
súlyozta, hogy a törvény rendelkezése szerint a szász  
egyetem, mint közmívelődési hatóság áll fenn. A  
főispánnak Gull József képviselő válaszolt, meg-  
jegyezvén, hogy a közgyűlés barátságos egyetér-  
tésre törekszik ugyan, azonban most sem fog el-  
térni a régi egyetem utjáról ott, ahol határozott  
jogok megőrzéséről van szó. — **Szófiából** megcá-  
folják azt a hirt, mintha Sándor fejedelem jegy-  
zékét intézett volna a nagyhatalmakhoz, panaszt  
emelve a berlini szerződésnek orosz részről tör-  
tént megsértése miatt. — **A washingtoni** képvi-  
selőtestület 14 szavazattal 7 ellen szavazati jogot  
adott a nőknek. Az Egyesült-Államok fővárosá-  
nak közigazgatásában tehát ezentul a nők is részt  
fognak venni. — Oroszországban három forradal-  
mi irat jelent meg ismét a napokban. Kettő orosz  
egy pedig lengyel. — **A magyar és osztrák** de-  
legáció 7-es albizottságai ültek össze az egyet-  
értés létrehozása végett a delegáció albizottsági  
termében.

## KÖZGAZDASÁG.

### A tejelés mennyisége.

A tejelés mennyisége több fontos dologtól  
függ. Azt hihetné az ember, hogy minél nagyobb  
a tehén, annál több tejet ad, mert annál többet  
eszik és iszik. Azonban a nagy testalkatnak többre  
van szüksége a saját fentartására, annak pótlá-  
sára, a mit az élet elfogyaszt. Nem a termet  
nagysága és ereje határozza meg a tejelés nagy-  
ságát, hanem az emésztő szervek ereje és mun-  
kaképessége. De még ha az arra való szervek  
sokat emésztene is, az edények és szervek azon-  
ban a nyert anyagot husképzésére szolgáltatják,  
nagy munka mellett is igen kevés marad a tej  
számára. A tejképző szervek és edények munká-  
sága szükséges a tejmennyiség növelésére. Ezek  
mint már láttuk, fejleszthetők, képezhetők s gya-  
korlás által erősíthetők. Függ a tejelés még a  
tehén egészségi állapotától is. Ha megbetegszik,  
elgyengül, szervei munkaképtelenné lesznek, miu-  
tán egész szervezete szenved, nem lesz képes te-  
jet termelni. Végre függ a tejelés a tápláléktól  
is, mert ha ez szűkölködik azon anyagokban, me-  
lyekből a tej képződik, nem is képződhetik be-  
lőle tej. A tehén oly viszonyban áll tulajdonosá-  
hoz, hogy az ez által táplálékban nyújtott erőt  
és munkát tejjé alakítja.

A fiatal fejős teheneknek tőgygyuladása  
rendesen meghűlésből származik. Ezt a kívülről  
jövő hideg légvonat és a tehénnek nedves s hi-  
deg állóhelye okozza. A gazda rendesen figyel-  
mezteti eselégeit, hogy az istálló ajtót mindig be-  
csukják, de nem intézkedik, hogy a fatal ne áll-  
jon az ajtó mellett s száraz helye legyen. Almot  
bőségesen kell a teheneknek adni. Jó az ajtó  
előtt néhány lábnnyira egy kis előajtót alkalmazni,  
hogy a hideg levegő ne érje a tehenet. Csekély  
óvintézkedésekkel sok nagy bajnak lehet elejét  
venni.

## HIVATALOS RESZ.

*Szolnok-Dobokamegyei közgazdasági előadó.*

Sz. 150.—883.

### A gazdaközönséghez.

Felkérem mindazon megyei tisztelt gazdá-  
kat, kik a folyó évben kendermagért folyamodtak s  
ilyet jó minőség hiányában nem kaphattak, szí-  
veskedjenek nevüket nálam tudatni, hogy azokat  
a földmívelési miniszter úr ő nagyméltóságával  
saját kívánságára közölhessem.

Ezuttal van szerencsém felkérni azon tisztelt  
gazdálkodó urakat is, kik a jövő évre vető-  
magnak kendermagot igényelnek, szíveskedjenek  
e tekintetbeni óhajukat a mennyiség megjelölésé-  
vel további intézkedhetés végett haladéknélkül  
nálam bejelenteni.

Kelt Deésen, 1883. november 15-én.

Voith Gergely,  
közgazg. előadó.

Felelős szerkesztő és kiadó: Kovács Samu.

## HIRDETÉSEK.

Sz. 8112.—1883.

(452)

### Arverési hirdetményi kivonat.

A deési kir. törvényszék mint telekkönyvi  
hatóság közhirrre teszi, hogy a kir. adókinestár  
végrehajthatónak Márkis Tódor s társai végrehaj-  
tást szenvedők elleni 92 ft 31 kr. tőkekövetelés és  
járulékaik iránti végrehajtási ügyében, a deési kir. tör-  
vényszék (a cs.-gorbói kir. járásbíróság) területén  
lévő Semesnyeközségében fekvő, a semesnyei 308.  
sztkjvben A. f. 1-8. 10-13. rdsz. a. foglalt ingatlano-  
kra az árverést 730 ftban ezennel megállapított  
kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb meg-  
jelölt ingatlanok az 1883. évi dec. hó 13-ik napján  
d. u. 2 órakor Semesnye községében megtartandó  
nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási  
áron alul is eladatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingat-  
lanok becsárának 10%-át vagyis 73 forintot  
készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában  
jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi no-  
vember hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügy-mi-  
niszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes  
érték-papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy  
az 1881. LX. t. c. 170. §. értelmében a bánat-  
pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiál-  
litott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Deésen, 1883. évi szeptember hó 8-ik  
napján.

A deési kir. törvényszék mint telekkönyv-  
hatóság.

Sz. 8399.—1883.

(453)

### Arverési hirdetményi kivonat.

A deési kir. törvényszék mint tlkönyvi ha-  
tóság közhirrre teszi, hogy a kir. adókinestár vég-  
rehajthatónak Kriszte Maftyej s neje végrehaj-  
tást szenvedők elleni 86 frt 31½ kr. tőkekö-  
vetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében, a  
deési kir. törvényszék (a cs.-gorbói kir. járás-  
bíróság) területén lévő Nagymező községében  
fekvő, a nagymezői 12. sz. tkjvben A. f. 1.—15.  
rdsz. alatt foglalt ingatlanokra az árverést 377 ft-  
ban ezennel megállapított kikiáltási árban el-  
rendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az  
1883. december 15-ik napján d. e. 8 órakor  
Nagymező községében tartandó nyilvános árveré-  
sen a megállapított kikiáltási áron alól is el-  
adatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingat-  
lanok becsárának 10%-át, vagyis 37 forint  
70 krajcárt készpénzben, vagy az 1881.  
LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számi-  
tott és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz.  
a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában ki-  
jelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezé-  
hez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §. ér-  
telmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges  
elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt  
átszolgáltatni.

Kelt Deésen, 1883. évi szept. hó 15-ik napján.

A deési kir. törvényszék mint tlkönyvi ha-  
tóságnak tartott üléséből.

Sz. 5046.—1883.

(454)

### Arverési hirdetmény.

A szamosujvári kir. telekkönyvi hatóság köz-  
hírré teszi, hogy a kir. adókinestár végrehajtható-  
nak Tyjorán Máriska, Huszár Tine, Tódoszie,  
Anike, Áne, Marie és Juon kiskoruak végrehaj-  
tást szenvedők elleni 38 ft 35 kr. és jár. iránti  
végrehajtási ügyében, a deési kir. törvényszék te-  
rületén Onok községében az 55. sz. tkjvben A.  
I. 1—6. rdsz. a. felvett birtokból a fenti alpere-  
seket illető 4/5 rész jutalékra 494 ft 10 krban  
ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést  
elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlano-  
k 1883. évi december hó 20-án délelőtti 10  
órákor Onok községházánál megtartandó nyilván-  
os árverésen a kikiáltási áron alul is eladatik.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingat-  
lan becsárának 10%-át a kiküldött kezéhez bá-  
natpénzüll letenni.

A szamosujvári kir. telekkönyvi hatóságtól.  
Sz.-Ujvárt, 1883. szeptember 29.

**Friss virstli!**

Tekei, párja . . . . . 7 kr.  
 Sebeni, párja . . . . . 5 kr.

Dísnőfő sajt, Paprikás  
 Szafaládé, szalonna

**mindennap frissen kapható:**  
**Mischinger Ferencnél.**  
 — Deésen, Bocsanecz János úr házában. —  
 (455)

A szamosujvári járás szolgabírójától.

Sz. 9462—1882.

## Pályázat

Ormány székhelyel Ormány, Girolt, Dengeleg és Szükerék községekből alakított körjegyzői keretben — és Ördöngös-füzes és Mikola községekből alakított körjegyzői keretben 150 frt fizetés és 50 ftt lakbérrel javadalmazott segédjegyzői állomásra.

Felhivom a pályázni akarókat, hogy erkölcsi magatartásukat, képességüket és honosságukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat folyó évi december hó 5-éig beadni el ne mulasszák.

A választás napja érdekeltekkel később fog közöltetni.

Sz.-ujvárt, 1883. november hó 14-én.

**Szilágyi Albert,**  
szolgabíró.

(456) 1—3

A szamosujvári járás szolgabírójától.

Sz. 9101.—1883.

## Árverési hirdetmény.

A Dengeleg községben gyakorolható birtokossági korcsmajog 1883. december 11-én d. e. 10 órakor a helyszínén megtartandó nyilvános árverésen, 1884. január 1-től kezdődő egymásutáni 3 évre bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 1150 ft, minek 10%-ka bánatpénzül leteendő lesz.

A részletes árverési feltételek az árverés napján a helyszínén megtekinthetők.

Sz.-Ujvártt, 1883. november 14.

**Szilágyi Albert,**  
szolgabíró.

(457)1—3

## Eladó birtok.

A néhai Pap Mihály utódainak Deés- és Deés-Aknán lévő belső és külső ingatlan birtokaik szabadkézből örökáron eladók. — Értekezhetni Kolozsvárt: Pap Kristóf kereskedésében.

(458)1—10

## Kiadó birtok.

Kérő község határán egy 95. holdas tagosított birtok, az országút mellett, több évre haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Kérőben: Katona Lászlónéval.

(459)1—3

A magyar-láposi járás szolgabírójától.

Sz. 8070.—883.

## Árverési hirdetmény.

Domokos községe közbirtokosságának korcsmárlási joga nyilvános árverésen haszonbérbe adandó lévén, annak idejéül jelen hó 23-ik napjának d. u 3 órája tüzetik ki, miről érdekeltek ezennel értesítettek. Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt írodámban megtekinthetők.

Az árverezés Domokos községében a körjegyzői írodában fog megtartatni.

M.-Lápos, 1883. november 6-án.

**Vékony Ferencz,**  
szolgabíró.

1—1 (460)

## Hirdetmény.

A szóvárosi 43. sz. tjkvben foglalt 140. hold 922 □ ölnyi fekvők u. i 39. h. 1274. □ öl szántó, 46 hold 1063 öl kaszáló, 47 hold 1170 □ öl erdő, 6 hold 465 öl legelő, 150 □ öl terméketlen területből álló birtok; valamint az ehhez tartozó, a szóvárosi 25. és 26. számú telekjegyzőkönyvbe jegyzett 21 hold 117 ölnyi ingatlanok, a velük járó két telek és belsésséggel és 3 curialista mintegy 21 hold 769 öl fekvő állománnyal; úgyszintén a pusztaujfalusi 44. sz. tjkvbe felvett 20 hold 95 öl birtok, a 45. számú telekjegyzőkönyvben lévő 1. curialista állománnyal s végre a kálnai 16. sz. tjkvben jegyzett 2 hold 1440. öl birtok együttesen az ezen birtokok után járó korcsmáregaléval s közös erdőbeli illetőséggel minden jogokkal együtt örökáron eladó.

Értekezhetni: **Munteanu Agoston** ügyvéddel Deésen.

(461)1—3

## Pályázati hirdetmény.

Szolnok-Dobokamegye deési járás A.-Kosály, F.-Kosály, F.-Orbó, Alőr és Guga községekből, A.-Kosály székhelylyel, — Hollómező, Pecsétszeg és Horgospataka községekből, Hollómező székhelylyel; — Kodor, A.-Gyékényes, F.-Gyékényes és O.-Péntek községekből, Kodor székhelylyel; — B.-Váralja és Sz.-Margita, községekből, B.-Váralja székhelylyel; — és Deés-akna nagyközségben, rendszerezített segédjegyzői állomásokra egyenként 150 frt évi fizetés és 50 ftt lakbérrel javadalmazva pályázat nyittatik.

Pályázni óhajtok felhivatnak, hogy sajátkezüleg irt folyamodványukat, honossági, életkori, erkölcsi és eddigi alkalmazásukat igazoló bizonyítványaikkal felszerelve, az alsó-kosályi állomásra folyó évi december hó 3-án délelőtt 8 órakor, a hollómezei folyó évi december hó 3-án délután 2 órakor, a kodori folyó évi december hó 5-én délelőtt 9 órakor, a bálványos-váraljai folyó évi december hó 7-én délelőtt 9 órakor, és a deés-aknai állomásra ugyanazon hó 10-én délelőtt 9 órakor a körjegyzői írodákban tartandó választást megelőző napig hozzám beadni annál inkább el ne mulasszák, mivel a később beérkezett folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

A deési járás sz.-bírája.

Deés, 1883. október hó 29-én.

**Hatfaludi József.**

2—2(453)

sz.-bíró.

Szamosujvári járás szolgabírójától.

Sz. 8301—1883.

(449)

## Pályázati hirdetmény

Szék város nagyközségben 500 frt évi fizetés és 100 frt lakbérrel rendszerezített községi orvosi állomásra.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1871. évi XVIII. törvény-cikk 74. §-a illetve az 1876. évi törvény-cikk 143. §-a értelmében felszerelt folyamodványukat folyó évi november hó 25-ig beadni el ne mulasszák.

Később érkezettek tekinteten kívül hagyatnak.

A választás Szék város nagyközség jegyzői írodájában november hó 30-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Szamosujvárt, 1883. október hó 22-én.

2—3

**Szilágyi Albert,**  
szolgabíró.

Legnagyobb vas,- fűszer,- festék norimbergi anyagáru raktár.

(253)

## NIKK FERENC-nél DEÉSEN

mindennemű vasárak, rudvasak, kovácsolt, pr selt drótszegek, pület és butor vasalások, kovács, lakatos szerszámok, konyha és gazdasági eszközök, továbbá:

cukor, legkedveltebb faju kávék, mindennemű fűszerek,

HENGER- és GÖZMALMI LISZTEK,

saját pincéből elismert kitűnő, küküllőmenti bor, literes palackban 30 kr, 10 palack vételnél 26 kr, nagyobb vételnél olcsóbb árban számítom,

— HIDRAUL-MÉSZ, NYERGES-UJFALUSI CEMENT, —

egész hordó vételnél métermázsánsként csak négy forint,

mindennemű épületfa-anyag, decka, lécs- és zsindey nagymennyiségben találhatók.

Gazdasági s más gépek gyári áron szereztetnek meg.

2—5(451)

Ny. Demeter és K. sz. Deésen, 1883.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.